

ผลงานวิเคราะห์

เรื่อง การยื่นคำขอทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

นางจิราภรณ์ เหลืองไพรินทร์

ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มีนาคม 2561

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานเชิงวิเคราะห์ เรื่องการยื่นคำขอทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ครั้งนี้สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยความร่วมมือจากบุคลากร และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ทำให้การศึกษา
วิเคราะห์ไปด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบคุณคุณสุมาลี สุวัฒน์กุล เจ้าหน้าที่สถิติและสารสนเทศ ศูนย์ทรัพย์สินทาง
ปัญญา ที่ได้ให้ข้อมูลสถิติอันเป็นประโยชน์ในการจัดทำผลงานเชิงวิเคราะห์ครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้เป็นกำลังใจให้แก่ผู้ศึกษาเสมอมา
สามีผู้ให้การสนับสนุนในทุกด้านและอยู่เคียงข้างตลอด รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำศึกษา
ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากงานวิเคราะห์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบบูชาพระคุณบิดา
มารดา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ และขอน้อมบูชาท่านบูรพาจารย์
ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้วยความรักและเมตตา

จิราภรณ์ เหลืองไพรินทร์

มีนาคม 2561

คำนำ

ผลงานเชิงวิเคราะห์ เรื่องการยื่นคำขอทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาให้เห็นถึงแนวโน้มการยื่นจดคุ้มครองงานทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเปรียบเทียบเป็นรายคณะ โดยเปรียบเทียบระหว่างคณะที่มีและคณะที่ไม่มีการตั้งค่าตอบแทนเป็นเงินในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการประเมิน และปรับแผนกิจกรรมการดำเนินงานของด้านทรัพย์สินทางปัญญาให้เหมาะสมต่อไป ตลอดจนนำเสนอผู้บริหารเพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายต่อไป นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางให้กับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาต่อไป

จิราภรณ์ เหลืองไพรินทร์

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
สารบัญตาราง	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 เอกสารและการทบทวนวรรณกรรม	6
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	13
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	15
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	38
บรรณานุกรม	42
ภาคผนวก	
- ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง จัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยขอนแก่น	44
- ประกาศกองทุนส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย เรื่อง หลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนผลงานที่ได้รับการจดทะเบียนสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรประจำปี พ.ศ. 2559 ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม	45
- ประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน เรื่อง หลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนผลงานที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2558	47
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย คณะเกษตรศาสตร์ เงินกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะเกษตรศาสตร์	49
- ประกาศคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอใช้เงินกองทุนพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการของคณะทันตแพทยศาสตร์ สำหรับอาจารย์ พ.ศ.2557	52
- ประกาศคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอใช้เงินกองทุนพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการของคณะทันตแพทยศาสตร์ สำหรับทันตแพทย์และบุคลากรสายสนับสนุน พ.ศ.2557	58
- ประกาศคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับที่ 66/2557 เรื่อง หลักเกณฑ์การให้เงินรางวัลผลงานที่ได้รับการจด สิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร หรือลิขสิทธิ์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์	64

- ประกาศคณะวิทยาศาสตร์ ฉบับที่ 52/2557 เรื่อง การขอใช้เงินกองทุนพัฒนา
และส่งเสริมด้านวิชาการของคณะวิทยาศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2558 67
- ประกาศคณะเทคโนโลยี ฉบับที่ 2/2558 เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการให้เงิน
ค่าตอบแทนผลงานวิจัยที่ได้รับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร/ลิขสิทธิ์ 73
- ประกาศคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 68/2557 เรื่อง
หลักเกณฑ์การให้รางวัลผลงานวิจัยที่ได้รับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร/ลิขสิทธิ์โดย
ใช้เงินกองทุนวิจัยคณะวิศวกรรมศาสตร์ 76

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	16
แสดงสถิติการยื่นคำขอรับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีงบประมาณ 2549-2560	
ตารางที่ 2	19
แสดงสถิติจำนวนคำขอทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้รับการจดทะเบียน/จดทะเบียนแจ้งข้อมูลในปีงบประมาณ 2549-2560	
ตารางที่ 3	21
แสดงการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตร (การประดิษฐ์) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีงบประมาณ 2549-2560 จำแนกเป็นรายละเอียด	
ตารางที่ 4	22
แสดงการยื่นคำขอรับการคุ้มครอง อนุสิทธิบัตร ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีงบประมาณ 2549-2560 จำแนกเป็นรายละเอียด	
ตารางที่ 5	24
แสดงการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีงบประมาณ 2549-2560 จำแนกเป็นรายละเอียด	
ตารางที่ 6	27
แสดงการคำขอรับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ของ มข. จำแนกเป็นรายละเอียด	
ตารางที่ 7	29
แสดงการคำขอรับการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีงบประมาณ 2549-2560 จำแนกเป็นรายละเอียด	
ตารางที่ 8	27
แสดงจำนวนคำขอสิทธิบัตรการประดิษฐ์ของ มข. ที่ได้รับการจดทะเบียน จำแนกเป็นรายละเอียด	
ตารางที่ 9	29
แสดงจำนวนคำขอสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ของมข. ที่ได้รับการจดทะเบียน จำแนกเป็นรายละเอียด	
ตารางที่ 10	31
แสดงจำนวนคำขออนุสิทธิบัตรของของมข. ที่ได้รับการจดทะเบียน จำแนกเป็นรายละเอียด	
ตารางที่ 11	32
แสดงจำนวนคำขอที่ได้รับหนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ ของ มข. จำแนกเป็นรายละเอียด	
ตารางที่ 12	34
จำนวนคำขอพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับการจดทะเบียนในปี 2549- 2560	
ตารางที่ 13	35
แสดงการให้เงินรางวัลผลงานที่รับการจดทะเบียนแจ้งลิขสิทธิ์/จดทะเบียนสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรจำแนกเป็นรายละเอียด	
ตารางที่ 14	38
แสดงตารางการจัดอันดับการยื่นคำขอแยกตามประเภทงาน	

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพย์สินทางปัญญา เป็นผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ทางปัญญาของมนุษย์ ซึ่งได้แบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่ๆ คือ งานอันมีลิขสิทธิ์ เช่น งานวรรณกรรม งานศิลปกรรม งานดนตรีกรรม งานนาฏกรรม งานภาพยนตร์ งานโสตทัศนวัสดุ งานสิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ และงานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือศิลปะ และ ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม เช่น สิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร เป็นต้น¹

ปัจจุบันทรัพย์สินทางปัญญา มีบทบาทที่สำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กรต่าง ๆ และประเทศชาติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันภายใต้โครงสร้างต่าง ๆ นั้น ได้มีการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมใหม่ ตลอดจนผลงานสร้างสรรค์ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมาย ซึ่งผลงานเหล่านี้เป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของการนำไปสู่การพัฒนาองค์กร เศรษฐกิจ และสังคมของชาติต่อไปในอนาคต โดยทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนอุตสาหกรรมที่สร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของงานด้านทรัพย์สินทางปัญญา มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบงานนี้โดยเฉพาะ

ซึ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งถือเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย โดยมี 17 คณะวิชา 4 วิทยาลัย และ 1 วิทยาเขต ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้ โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ของการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วยการผลิตผลงานวิจัยที่ต่อเนื่องและหลากหลายสาขาทั้งที่ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินและจากหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งผลงานวิจัยหลายผลงานก็ควรที่จะได้รับการจดทะเบียนสิทธิบัตร ดังนั้นมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้มีการดำเนินการงานคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยในเบื้องต้นอยู่ภายใต้การดูแลของศูนย์บริการวิชาการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 หลังจากนั้นได้มีการย้ายหน่วยงานมาทำงานภายใต้สังกัดสำนักงานบริหารการวิจัยในปี พ.ศ. 2548 จนกระทั่งปี 2549 ได้มีการจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Management Office) มีชื่อย่อว่า IPMO ได้จัดตั้งขึ้น ตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 911/2549 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2549 โดยอยู่ภายใต้การกำกับของฝ่ายวิจัย ต่อมาในปี 2561 ได้เป็นชื่อเป็นศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาโดยหน่วยงานนี้มีหน้าที่หลักใน

¹ ไชยยศ เหมะรัชตะ “ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา” หน้า 18-19

การนำงานวิจัยที่สร้างสรรค์ขึ้นมาสู่กลไกการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา จนกระทั่งถึงขั้นการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ผ่านกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การอนุญาตให้ใช้สิทธิในเทคโนโลยี การทำวิจัยร่วมระหว่างรัฐและเอกชน ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการนำองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัยเป็นพื้นฐานไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์

นับตั้งแต่จัดตั้งหน่วยงาน ก็ได้มีการดำเนินกิจกรรมและการบริการหลายด้านเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน เช่น

- การจัดฝึกอบรมความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาให้กับคณาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา ผู้ประกอบการและบุคคลทั่วไป โดยบุคลากรของ IPMO ได้ไปบรรยายเกี่ยวกับการจัดการทางทรัพย์สินทางปัญญาแก่บุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย
- การให้บริการในการคุ้มครองงานทรัพย์สินทางปัญญาในการจดทะเบียนข้อมูลหรือการจดทะเบียน ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการสร้างผลงานที่นำไปสู่การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา
- การส่งเสริมและสนับสนุนทรัพย์สินทางปัญญาให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ โดยได้จัดทำเอกสารและเว็บไซต์รวบรวมทรัพย์สินทางปัญญาที่น่าสนใจและมีศักยภาพในการนำไปประกอบธุรกิจเพื่อประชาสัมพันธ์แก่ผู้ที่สนใจที่จะนำไปพัฒนาเชิงพาณิชย์ได้

ซึ่งปัจจุบันข้อมูลการจดทะเบียนลิขสิทธิ์ การจดทะเบียนสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร และการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่สำคัญตัวหนึ่งที่ใช้ในการประเมินของ สมศ. QA กพร. ดังนั้นบางคณะจึงได้มีประกาศการให้รางวัลเป็นเงินเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคลากรในคณะยื่นคำขอเพื่อรับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ไม่ว่าจะเป็นลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ แต่ก็ยังมีหลายคณะที่ไม่ได้มีการตั้งค่าตอบแทนดังกล่าวในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ถึงการยื่นจดคุ้มครองงานทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัย เพื่อที่จะได้ทราบถึงแนวโน้มในการยื่นคำขอเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างคณะที่มีและคณะที่ไม่มีการตั้งค่าตอบแทนเป็นเงิน ในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา

ซึ่งจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการประเมิน ศึกษาปัญหา อุปสรรคและปรับแผนกิจกรรมการดำเนินงานของด้านทรัพย์สินทางปัญญาให้เหมาะสมต่อไป ตลอดจนนำเสนอผู้บริหารเพื่อให้ใช้

เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายต่อไป นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางให้กับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาสถิติการยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบสถิติการยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาโดยจำแนกเป็นรายคณะ
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างคณะที่มีและคณะที่ไม่มี การตั้งค่าตอบแทนเป็นเงินในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา
- 2.4 เพื่อสรุปข้อมูลนำเสนอผู้บริหารเพื่อให้อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบาย

3. ขอบเขตการการศึกษา

วิเคราะห์การยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยจำแนกเป็นรายคณะโดยข้อมูลนี้เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 -2560 ซึ่งปี พ.ศ. 2549 นี้เป็นปีที่มีการจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยครอบคลุมทรัพย์สินทางปัญญาประเภท ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรการประดิษฐ์ อนุสิทธิบัตร สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ พันธุ์พืชใหม่

4. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

"ลิขสิทธ์"² หมายความว่า สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น

"วรรณกรรม" หมายความว่า งานนิพนธ์ที่สร้างขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ และให้หมายความรวมถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย

"โปรแกรมคอมพิวเตอร์" หมายความว่า คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดที่นำไปใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานหรือเพื่อให้ได้รับผลอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งนี้ ไม่

² พระราชบัญญัติลิขสิทธ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 4 ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 111 ตอนที่ 59 ก หน้า 1

ว่าจะเป็นภาษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในลักษณะใด

“นาฏกรรม” หมายความว่า งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว และให้หมายความรวมถึงการแสดงโดยวิธีใดด้วย

“ศิลปกรรม” หมายความว่า งานอันมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(1) งานจิตรกรรม ได้แก่ งานสร้างสรรค์รูปทรงที่ประกอบด้วยเส้น แสง สี หรือสิ่งอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ลงบนวัสดุอย่างเดียวหรือหลายอย่าง

(2) งานประติมากรรม ได้แก่ งานสร้างสรรค์รูปทรงที่เกี่ยวกับปริมาตรที่สัมผัสและจับต้องได้

(3) งานภาพพิมพ์ ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพด้วยกรรมวิธีทางการพิมพ์ และให้หมายความรวมถึงแม่พิมพ์หรือแบบพิมพ์ที่ใช้ในการพิมพ์ด้วย

(4) งานสถาปัตยกรรม ได้แก่ งานออกแบบอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง งานออกแบบตกแต่งภายในหรือภายนอก ตลอดจนบริเวณของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือการสร้างสรรค์หุ่นจำลองของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง

(5) งานภาพถ่าย ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพที่เกิดจากการใช้เครื่องมือบันทึกภาพโดยให้แสงผ่านเลนส์ไปยังฟิล์มหรือกระจก และล้างด้วยน้ำยาซึ่งมีสูตรเฉพาะ หรือด้วยกรรมวิธีใด ๆ อันทำให้เกิดภาพขึ้น หรือการบันทึกภาพโดยเครื่องมือหรือวิธีการอย่างอื่น

(6) งานภาพประกอบ แผนที่ โครงสร้าง ภาพร่าง หรืองานสร้างสรรค์รูปทรงสามมิติอันเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ หรือวิทยาศาสตร์

(7) งานศิลปะประยุกต์ ได้แก่ งานที่นำเอางานตาม (๑) ถึง (๖) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือจากการชื่นชมในคุณค่าของตัวงานดังกล่าว นั้น เช่น นำไปใช้สอย นำไปตกแต่งวัสดุหรือสิ่งของอันเป็นเครื่องใช้หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ทั้งนี้ ไม่ว่างานตาม (1) ถึง (7) จะมีคุณค่าทางศิลปะหรือไม่ และให้หมายความรวมถึงภาพถ่ายและแผนผังของงานดังกล่าวด้วย

“ดนตรีกรรม” หมายความว่า งานเกี่ยวกับเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อบรรเลงหรือขับร้องไม่ว่าจะมีทำนองและคำร้องหรือมีทำนองอย่างเดียว และให้หมายความรวมถึงโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว

“โสตทัศนวัสดุ” หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับของภาพโดยบันทึกลงใน

วัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะอย่างไร อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบงานนั้นด้วย ถ้ามี

“ภาพยนตร์” หมายความว่า โสตทัศนวัสดุอันประกอบด้วยลำดับของภาพ ซึ่งสามารถนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์หรือสามารถบันทึกลงบนวัสดุอื่น เพื่อนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์ และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์นั้นด้วย ถ้ามี

“สิ่งบันทึกเสียง” หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับของเสียงดนตรี เสียงการแสดง หรือเสียงอื่นใด โดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใด ๆ อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น แต่ทั้งนี้มิให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์หรือเสียงประกอบโสตทัศนวัสดุอย่างอื่น

“งานแพร่เสียงแพร่ภาพ” หมายความว่า งานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์ หรือโดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร ได้นิยามศัพท์ที่เกี่ยวกับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรไว้ดังนี้³

“สิทธิบัตร” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ ตามที่กำหนดในหมวด 2 และหมวด 3 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตรนี้

“อนุสิทธิบัตร” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ตามที่กำหนดในหมวด 3 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตรนี้

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้ทราบสถิติการยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งจำแนกเป็นรายคณะ

6.2 ได้ทราบข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างคณะที่มีการให้คำตอบแทนในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา และคณะที่ไม่มีการให้คำตอบแทนในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา

6.3 ได้ข้อมูลนำเสนอผู้บริหารเพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายในการบริหารงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาต่อไป

³ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 4 ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 96 ตอนที่ 35 ฉบับพิเศษ หน้า 34

บทที่ 2

เอกสารและการทบทวนวรรณกรรม

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยขอนแก่นถึงแม้ว่าจะได้มีการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาเป็นจำนวนมาก แต่บางคณะก็ยังมีการยื่นคำขอมีจำนวนที่น้อยมาก ดังนั้นบางคณะจึงได้มีการประกาศการให้รางวัลเป็นเงินเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคลากรในคณะยื่นคำขอเพื่อรับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ไม่ว่าจะเป็นลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ แต่ก็ยังมีหลายคณะที่ไม่ได้มีการตั้งคำตอบแทนดังกล่าวในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา ดังนั้นผลงานเชิงวิเคราะห์ เรื่องการยื่นคำขอทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นนี้ จึงได้ทำการศึกษาทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีของคำตอบแทน
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของคำตอบแทน

ความหมายของคำตอบแทนได้มีผู้ให้ความหมายต่างๆ กัน ดังนี้

คำตอบแทน (Compensation) คือ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่องค์กรจ่ายให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการจ่ายเพื่อจูงใจให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน และเสริมสร้างฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวผู้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ซึ่งการจ่ายนี้เพื่อเป็นการตอบแทนในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งการจ่ายนี้อาจจะสามารถจ่ายได้ทั้งในรูปตัวเงินหรือมิใช่ตัวเงินก็ได้¹

¹ ระบบคำตอบแทน โดย สำนักงาน ก.พ. สำนักพัฒนาระบบจำแนกตำแหน่งและคำตอบแทน คำนึง 16 กพ. 2559 <http://www.ocsc.go.th/compensation>

ค่าตอบแทน หมายถึง การให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพื่อเป็นการตอบแทนการทำงาน ซึ่งการให้จะเป็นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ค่าจ้าง เงินชดเชย หรือผลประโยชน์อย่างอื่น ที่องค์การได้ให้กับบุคลากร²

ค่าตอบแทน หมายถึง ทุกรูปแบบของสิ่งของ หรือ รางวัล ทั้งที่เป็นตัวเงิน บริการที่จับต้องได้และประโยชน์ที่ลูกจ้างได้รับจากการทำงาน เป็นการแลกเปลี่ยนในการจ้างงาน โดยค่าตอบแทนเป็นสิ่งที่ยุทธศาสตร์หรือหน่วยงานจ่ายให้แก่ลูกจ้างเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่วนการบริหารค่าตอบแทน หมายถึง การพัฒนา นโยบาย การวางแผน การจัดรูปงานและการนำนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนไปปฏิบัติตามที่ผู้บริหารกำหนดไว้อย่างเป็นทางการ³

2.2 แนวคิดพื้นฐาน

การจ่ายค่าตอบแทนเพื่อสร้างแรงจูงใจนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ซึ่งเงื่อนไขที่สามารถให้ค่าตอบแทนจูงใจได้ มีดังต่อไปนี้

1. ผลผลิตของพนักงาน ซึ่งจะต้องสามารถกำหนดมาตรฐานได้และวัดได้ ไม่ว่าจะเป็นผลผลิตที่อยู่ในรูปของบุคคลหรือกลุ่ม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะและกำลังความพยายามของพนักงาน กับผลผลิตที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยสถานประกอบการบางแห่งอาจกำหนดค่าตอบแทนจูงใจ เพื่อให้พนักงานขยันทำงาน และมียอดการผลิตที่สูงสม่ำเสมอ

3. ผลงานจะต้องสามารถนับได้ และผลงานนั้นจะต้องสามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นผลงานของใคร แต่หากมีปัญหาที่ยากจะนับได้ ก็ต้องปรับเปลี่ยนให้เป็นผลงานกลุ่มหรือหน่วยงาน

4. จะต้องทำให้เกิดการลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยการผลิตหรือหน่วยบริการ แต่จะต้องทำให้เกิดผลผลิตเพิ่ม เหตุผลที่นายจ้างจ่ายค่าตอบแทนจูงใจ ก็เพราะต้องการกระตุ้นให้พนักงานผลิตเพิ่ม มีผลงานดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นและต้นทุนต่อหน่วยลดลง

5. การจ่ายค่าตอบแทนจูงใจนี้พนักงานจะต้องให้การสนับสนุน ยอมรับ และร่วมมือ เพราะหากพนักงานไม่ยอมรับ แผนการจ่ายค่าตอบแทนจูงใจล้มเหลวได้ง่าย

² ทัศนพันธ์ เจริญนนท์ . 2547. การจัดการทรัพยากรมนุษย์. บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

³ กิ่งพร ทองใบ (2551) การบริหารค่าตอบแทน. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การกำหนดค่าตอบแทนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่ง เพื่อดึงดูดคนที่มีความรู้ความสามารถให้เข้ามาสู่หน่วยงานและคงอยู่ในหน่วยงานตลอดไป เพื่อเป็นรางวัลตอบแทนการปฏิบัติงานเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการบริหารงานบุคคล⁴

ธงชัย สันติวงษ์⁵ ได้ศึกษาเรื่อง “หลักของการจัดระบบการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนและบริการที่ดี” โดยพบว่าหลักการต่าง ๆ ในระบบของการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนและบริการที่ดีนั้น ควรที่จะต้องประกอบไปด้วยหลักต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ผลประโยชน์ตอบแทนและบริการที่ให้แก่งาน ควรที่จะเป็นผลประโยชน์ที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของพนักงาน
2. ผลประโยชน์และบริการที่จัดให้ ควรจะเป็นกิจกรรมที่มีขอบเขตจุดมุ่งหมายที่ให้ประโยชน์แก่งานที่เป็นกลุ่มมากกว่าเป็นการให้ประโยชน์เฉพาะรายบุคคล
3. ผลประโยชน์และบริการที่จัดให้ ควรจะพิจารณาจากฐานของขอบเขตที่กว้างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การจ่ายค่าตอบแทนจงใจต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ขององค์การ และความน่าจะเป็นของการจ่ายค่าตอบแทนจงใจ ต้องเป็นไปตามทฤษฎีความคาดหวัง (expectancy theory) คือ (Beach & Atchison ,1987, 258-259)⁶

1. ส่วนแรกของทฤษฎีความคาดหวัง คือ คนต้องรู้สึกว่ารางวัลที่จะได้มีความสำคัญต่อตนเอง มีความพึงพอใจต่อรางวัล (valence) แแผนค่าตอบแทนจงใจจะได้ผลดีที่สุดก็ต่อเมื่อมีอิทธิพลต่อคน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานกับรางวัล (performance-reward connection) เมื่อมีความสัมพันธ์ระหว่างการจ่ายกับผลงาน จะทำให้การจ่ายค่าตอบแทนได้ผล

⁴ ระบบค่าตอบแทน โดย สำนักงาน ก.พ. สำนักพัฒนาระบบบำนาญตำแหน่งและค่าตอบแทน คำนับ 16 กพ. 2559 <http://www.ocsc.go.th/compensation>

⁵ ธงชัย สันติวงษ์. (2546) การบริหารค่าตอบแทน

⁶ Beach & Atchison อ้างอิงใน นาริส นาเนีย แนวคิดของค่าตอบแทนจงใจ คำนับ 18 เมษ. 2559 <http://compensation-pol.blogspot.com/2012/08/blog-post.html>

3. ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานกับความพยายาม (performance-effort connection) พนักงานมักคิดว่าตนเองได้ใช้ความพยายามไปมากในการทำให้เกิดผลงาน แต่หลักการในการจ่ายค่าตอบแทนจูงใจในข้อนี้ มีหลักการที่เชื่อว่าถ้าคนมีการสร้างผลงานที่แตกต่างกัน ก็ควรที่จะสามารถสังเกตเห็นได้ถึงความแตกต่างนี้ แต่โดยส่วนใหญ่งานจำนวนมากเป็นการยากที่จะสังเกตเห็น หรือหากจะทำการวัดก็ยากที่จะวัด หรือถึงแม้ผลงานจะมีความแตกต่างกัน แต่การวัดในรูปของความพยายามของบุคคลก็ยังไม่ง่ายในการวัด

แนวทางบริหารแผนค่าตอบแทนจูงใจ Mathis & Jackson⁷ ได้กล่าวไว้ว่า การให้รางวัลอาจจะสามารถพิจารณาได้ใน 3 รูปแบบ คือ ค่าตอบแทน (compensation) แรงจูงใจ (Incentive) ผลประโยชน์ (Benefit) โดยควรที่จะคำนึงถึง

1. การตระหนักถึงวัฒนธรรมองค์กรและทรัพยากร (recognize organizational culture and resources) ปัจจัยความสำเร็จของแผนค่าตอบแทนจูงใจที่สำคัญ คือ ความสอดคล้องกับวัฒนธรรมและทรัพยากรทางการเงินขององค์กร เช่น ถ้าหากองค์กรมีลักษณะเป็นเผด็จการและยึดระเบียบประเพณี แต่มีระบบค่าตอบแทนที่ยืดหยุ่นและการทำงานเป็นทีมก็จะล้มเหลว

2. การทำให้แผนค่าตอบแทนจูงใจเป็นที่เข้าใจกัน (make variable pay plans understandable) ซึ่งถือปัจจัยความสำเร็จอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้แผนค่าตอบแทนจูงใจเป็นที่เข้าใจโดยง่าย หากแผนยิ่งยุ่งยากเท่าใด ก็จะทำให้อธิบายให้พนักงานเข้าใจได้ยาก

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีรายงานวิจัยหลายงานที่ได้ศึกษาปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานตลอดจนเรื่องการให้ค่าตอบแทน ดังที่จะกล่าวโดยสรุปดังต่อไปนี้

สุพานี สฤณภูวนิช (2552)⁸ ได้ศึกษาถึงการให้รางวัลเพื่อยกย่องชมเชยพนักงาน ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า การให้รางวัล ส่งผลทำให้พนักงานที่ได้รับเกิดความภาคภูมิใจ ทำให้มีแรงจูงใจ และ

⁷ Mathis, R.L. and Jackson, J.H. (1999), Human resource management: Essential perspectives. อ้างอิง ใน นาริส ณาเนีย แนวคิดของค่าตอบแทนจูงใจ ค้นคืน 18 เม.ย. 2559 <http://compensation-pol.blogspot.com/2012/08/blog-post.html>

⁸ สุพานี สฤณภูวนิช (2552) หน้า 198

ความกระตือรือร้นในการทำงาน นอกจากนั้นยังเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับพนักงานคนอื่น ๆ ด้วย โดยจะให้ความสำคัญกับการให้รางวัลพนักงาน เพื่อให้พนักงานได้ตระหนักว่ารางวัลต่าง ๆ ที่ได้รับเป็นสิ่งที่ไม่สามารถได้มาโดยง่าย

พิมพัร อังสกุลวงศ์ (2553) ได้วิจัยการศึกษาความสัมพันธ์ของความคิดเห็นที่มีต่อระบบการจ่ายค่าตอบแทน ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานบัญชีในองค์กร ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นที่มีต่อระบบการจ่ายค่าตอบแทนขององค์กรจะมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานบัญชีในองค์กร โดยหากองค์กรที่มีระบบในการจ่ายค่าตอบแทนที่ดีแล้วนั้น นอกจากจะส่งผลทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจ จะยังส่งผลให้มีแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการที่จะช่วยผลักดันให้องค์กรประสบความสำเร็จ

ณรงค์ ศรีเกรียงทอง (2558)⁹ ได้วิจัยถึงปัจจัยแรงจูงใจที่มีผลต่อการสร้างประสิทธิผลในงานขายของพนักงานที่ปรึกษางานขาย (PC) และพนักงานที่ปรึกษาความงาม (BA) ของบริษัท โมเดิร์นคาสอินเตอร์เนชั่นแนลคอสเมติกส์ จำกัด ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระที่เป็นแรงจูงใจ 6 แรงจูงใจ ซึ่ง มีทั้งแรงจูงใจภายใน และภายนอก ได้แก่

1. การจ่ายผลตอบแทน
2. เงื่อนไขการทำงานและนโยบายบริษัทของผู้บริหาร
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
4. การได้รับการยอมรับ
5. ความรู้สึกประสบความสำเร็จ
6. นโยบายของบริษัท

โดยผลวิจัยนี้จะพบการจ่ายผลตอบแทนเป็นตัวแปรหนึ่งที่เป็นแรงจูงใจที่มีผลต่อการสร้างประสิทธิผลของพนักงาน

จากเนื้อหาแนวคิดพื้นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าตอบแทนที่กล่าวมา ตามเนื้อหาในข้างต้น ที่กล่าวถึงความสำคัญของการให้ค่าตอบแทน พบว่ามีผลในการสร้างแรงใจแก่ผู้ปฏิบัติในการสร้างผลงาน ซึ่งปัจจุบันหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ก็ได้มีการตั้งหลักเกณฑ์ตลอดจนประกาศ ในการให้รางวัลตอบแทนในการสร้างผลงานผู้ปฏิบัติงานแตกต่างกันออกไป

⁹ณรงค์ ศรีเกรียงทอง (2558)

สำหรับมหาวิทยาลัยเองนั้น มีบางมหาวิทยาลัยที่มีการให้ค่าตอบแทนพิเศษแก่บุคลากรที่มีผลงานตีพิมพ์ในวารสาร นอกจากนั้นบางมหาวิทยาลัยยังมีการให้เงินรางวัลตอบแทนแก่บุคลากรในยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา เช่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม¹⁰ ได้มีประกาศการจ่ายค่าตอบแทนผลงานที่ได้รับการจดทะเบียนสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรประจำปี 2560 ซึ่งจะจ่ายให้เมื่อผลงานได้รับการจดทะเบียนแล้วโดยสิทธิบัตรการประดิษฐ์จะจ่ายให้ 50,000 บาท/ผลงาน ส่วนอนุสิทธิบัตรจ่าย 30,000 บาท/ผลงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ได้มีประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ เรื่องหลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนผลงานทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2558.¹¹ โดยจะจ่ายให้ทั้งผลงานที่เป็นสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร และลิขสิทธิ์

สำหรับมหาวิทยาลัยขอนแก่นเองมีเพียงการให้ค่าตอบแทนพิเศษแก่บุคลากรที่มีผลงานตีพิมพ์ในวารสารตามประกาศมหาวิทยาลัย แต่มหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่มีการให้ค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านทรัพย์สินทางปัญญา แต่หากคณะใดจะมีการให้ค่าตอบแทนในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาก็สามารถให้ได้ โดยต้องใช้จ่ายเงินรายได้คณะเอง ซึ่งปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีคณะวิชาทั้งหมด 22 คณะ และ 4 วิทยาลัย (ทั้งนี้นับรวมกับวิทยาเขตหนองคาย ซึ่งมี 4 คณะ) ปัจจุบันนี้คณะที่มีการให้ค่าตอบแทนในเรื่องนี้ 6 คณะ คือ

1. คณะเกษตรศาสตร์
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์
3. คณะมนุษยศาสตร์
4. คณะเทคโนโลยี
5. คณะวิทยาศาสตร์
6. คณะทันตแพทยศาสตร์

แต่ยังคงมีอีก 16 คณะที่ไม่มีการให้รางวัลตอบแทนในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา

¹⁰ ประกาศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กองทุนส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย เรื่องหลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนผลงานที่ได้รับการจดทะเบียนสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรประจำปี 2560

¹¹ ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ เรื่องหลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนผลงานทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2558

ดังนั้นผลงานเชิงวิเคราะห์ เรื่องการยื่นคำขอทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในครั้งนี้จึงจะทำการศึกษาสถิติในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองงานทรัพย์สินทางปัญญาของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เปรียบเทียบระหว่างคณะที่มีและคณะที่ไม่มีการตั้งค่าตอบแทนเป็นเงินในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูล สถิติ และแนวโน้ม เพื่อที่จะได้สรุปข้อมูลนำเสนอผู้บริหารเพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้มีการวิเคราะห์สถิติการยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา โดยจำแนกเป็นรายคณะ และเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างคณะที่มีและคณะที่ไม่มี การตั้งค่าตอบแทนเป็นเงินในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีการดำเนินการ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนการศึกษา
- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ

3.1 ขั้นตอนการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียมการ

กำหนดเรื่องที่จะศึกษา

- ศึกษางานวิจัย เอกสาร ประกาศ และข้อมูลส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดวัตถุประสงค์
- กำหนดเครื่องมือและเทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นดำเนินการ

- เก็บรวบรวมข้อมูล
- จัดข้อมูลให้อยู่ในระบบเดียวกัน เพื่อให้สะดวกในการวิเคราะห์
- ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล
- แปลผลการวิเคราะห์
- สรุปผลการวิเคราะห์

ขั้นการรายงาน

- จัดทำรายงานผลการวิเคราะห์

- นำเสนอข้อมูลผู้บริหารและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- เผยแพร่ข้อมูลการศึกษา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นตารางข้อมูล que ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft excel เพื่อเก็บรวบรวมสถิติการยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยจำแนกเป็นรายละเอียดทั้ง 17 คณะ ระหว่างปีงบประมาณ 2549 - 2557

3.3 แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับแหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมมาจากสำนักงานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา และจากคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft excel ในการวิเคราะห์คำนวณค่าต่างๆ โดยสถิติที่ใช้เป็นในรูปร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

การศึกษาครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสถิติการยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา โดยจำแนกเป็นรายคณะ ซึ่งปัจจุบันมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีคณะทั้งหมด 22 คณะ (รวมทั้งที่วิทยาเขตหนองคาย) 4 วิทยาลัย แต่มีการให้คำตอบแทนเรื่องนี้ 6 คณะ คือ

1. คณะเกษตรศาสตร์
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์
3. คณะมนุษยศาสตร์
4. คณะเทคโนโลยี
5. คณะวิทยาศาสตร์
6. คณะทันตแพทยศาสตร์

แต่ยังคงมีอีก 16 คณะที่ไม่มีการให้รางวัลตอบแทนในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา

โดยการศึกษาครั้งนี้จะเปรียบเทียบและวิเคราะห์ระหว่างคณะที่มีและคณะที่ไม่มีการตั้งคำตอบแทนในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูล สถิติ และแนวโน้ม เพื่อที่จะได้สรุปข้อมูลนำเสนอผู้บริหารทั้งในระดับมหาวิทยาลัย และระดับคณะเพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนต่อไป โดยข้อมูลนี้เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2560 ซึ่งปี พ.ศ. 2549 นี้เป็นปีที่มีการจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น¹

โดยมีข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาที่รวบรวมมาทั้งหมด ซึ่งนำมาสรุปและวิเคราะห์ในครั้งนี้ จำแนกประเภทดังต่อไปนี้

- สิทธิบัตรการประดิษฐ์
- อนุสิทธิบัตร
- สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์
- ลิขสิทธิ์
- และพันธุ์พืชใหม่

¹ ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่นฉบับที่ 911/2549 เรื่อง จัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4.1 สถิติการยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549-2560

ข้อมูลสถิติการยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549-2560 จำแนกเป็น สิทธิบัตรการประดิษฐ์ อนุสิทธิบัตร สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ลิขสิทธิ์ และพันธุ์พืชใหม่

โดยข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 1 ซึ่งเป็นการยื่นคำขอ ส่วนตารางที่ 2 เป็นข้อมูลที่ได้จดทะเบียน/จดแจ้งข้อมูล ซึ่งข้อมูลในตารางที่ 1 และ 2 จะเป็นข้อมูลในภาพรวมทั้งหมดของมหาวิทยาลัยที่ยังไม่จำแนกออกตามรายละเอียด ซึ่งข้อมูลที่จำแนกออกเป็นรายละเอียดและได้จำแนกเป็นรายละเอียดของงานทรัพย์สินทางปัญญานั้นจะมีข้อมูลอยู่ในตารางที่ 3- ตารางที่ 12 ทั้งนี้ข้อมูลที่แสดงนี้จะมีข้อมูลส่วนหนึ่งที่ เป็นผลงานมาจากหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัย ที่ไม่ได้เป็นคณะ

ตารางที่ 1 แสดงสถิติการยื่นคำขอรับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีงบประมาณ 2549-2560

	สิทธิบัตรการประดิษฐ์	สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์	อนุสิทธิบัตร	ลิขสิทธ์	พันธุ์พืชใหม่
ปีงบประมาณ	จำนวนคำขอ	จำนวนคำขอ	จำนวนคำขอ	จำนวนคำขอ	จำนวนคำขอ
2549	4	0	26	37	4
2550	3	0	30	29	7
2551	12	6	33	32	8
2552	10	3	28	57	4
2553	14	21	24	91	3
2554	12	30	36	148	12
2555	14	45	28	324	3
2556	4	64	40	324	0
2557	6	68	60	134	5
2558	11	40	62	439	0
2559	4	58	46	142	6
2560	10	53	53	180	4
รวม	104	388	466	1937	56
เปอร์เซ็นต์	3.52	13.15	18.79	65.64	1.9

จากข้อมูลในตารางที่ 1 จะพบว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการยื่นขอรับการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาจากมากไปหาน้อย คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ดังนี้

1. ลิขสิทธิ์	65.64	เปอร์เซ็นต์
2. อนุสิทธิบัตร	18.79	เปอร์เซ็นต์
3. สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์	13.15	เปอร์เซ็นต์
4. สิทธิบัตรการประดิษฐ์	3.52	เปอร์เซ็นต์
5. พันธุ์พืชใหม่	1.9	เปอร์เซ็นต์

โดยลิขสิทธิ์จะเป็นงานที่มีการยื่นคำขอมากที่สุดถึง 65.64 เปอร์เซ็นต์ อาจจะเนื่องจากขั้นตอนการยื่นคำขอไม่ยุ่งยาก เพียงแต่นำผลงานที่ต้องการขอรับความคุ้มครองมาขึ้นที่สำนักงานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาพร้อมกรอกแบบฟอร์มประกอบเพื่อจัดแจ้งข้อมูล ส่วนเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่ต้องยื่นต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา ไม่ว่าจะเป็นแบบ ลข. 01 หนังสือรับรองความเป็นเจ้าของงานลิขสิทธิ์ หนังสือสัญญาโอนลิขสิทธิ์ หนังสือมอบอำนาจ ทางเจ้าหน้าที่สำนักงานจะเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเอกสารให้ ตลอดจนดำเนินการไปยื่น ไปกรมทรัพย์สินทางปัญญาผ่านพาณิชย์จังหวัด

ส่วนอนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตรการประดิษฐ์ จะมีขั้นตอนที่ยุ่งยากกว่า โดยผู้ที่มีความประสงค์จะยื่นจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร ต้องให้ยื่นเอกสารและ file ที่สำนักงานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา ดังต่อไปนี้

1. Invention Disclosure Form

2. File รายละเอียดเกี่ยวกับการประดิษฐ์

2.1. รายละเอียดการประดิษฐ์ รายละเอียดต้องระบุหัวข้อเรื่องตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- ชื่อที่แสดงถึงการประดิษฐ์ จะต้องระบุว่าการประดิษฐ์นั้นคืออะไร โดยระบุถึงลักษณะสำคัญของการประดิษฐ์นั้นด้วย

- ลักษณะและความมุ่งหมายของการประดิษฐ์ จะต้องระบุถึงลักษณะที่สำคัญของการประดิษฐ์โดยย่อ รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการประดิษฐ์ดังกล่าว

- สาขาวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์

- ภูมิหลังของศิลปะหรือวิชาการที่เกี่ยวข้อง จะต้องระบุลักษณะของการประดิษฐ์ที่มีอยู่ก่อนแล้ว พร้อมทั้งข้อบกพร่องต่างๆ หรือปัญหาของการประดิษฐ์ดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าการประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรนั้นแตกต่างกับการประดิษฐ์ที่มีอยู่ก่อนแล้วอย่างไร

- การเปิดเผยการประดิษฐ์โดยสมบูรณ์ จะต้องระบุถึงรายละเอียดของการ

ประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร ว่ามีลักษณะ โครงสร้าง ส่วนประกอบ องค์ประกอบ หรือ ขั้นตอนอย่างไรบ้าง การบรรยายในหัวข้อนี้จะต้องละเอียดสมบูรณ์ และชัดเจน

2.2 ข้อถ้อยสิทธิ

2.3 บทสรุปการประดิษฐ์

2.4 รูปเขียน (ถ้ามี)

หลังจากเจ้าหน้าที่ได้รับข้อมูลทั้งหมดตามข้างต้นแล้ว จะดำเนินการตรวจสอบและแก้ไข ความถูกต้องของคำขอ และส่งให้ผู้ประดิษฐ์ตรวจสอบอีกครั้ง หากไม่มีข้อแก้ไขเพิ่มเติม เจ้าหน้าที่จะ ดำเนินการจัดทำแบบฟอร์มคำขอและเอกสารประกอบต่างๆ จากนั้นส่งให้ผู้ประดิษฐ์และคณะลงนาม จากนั้นส่งเอกสารให้รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยีลงนาม แล้วจัดส่งเอกสารไปยัง สำนักงานสิทธิบัตร กรมทรัพย์สินทางปัญญาผ่านสำนักงานพาณิชย์จังหวัดต่อไป ซึ่งการดำเนินการต่างๆ ใช้ เวลาประมาณ 2- 3 สัปดาห์ (ขึ้นอยู่กับการแก้ไขของงานว่ามีมากน้อยเพียงใด)

ส่วนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์จะง่ายกว่าอนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตรการประดิษฐ์ เนื่องจากไม่ต้องเขียนรายละเอียดการประดิษฐ์เหมือนกับ อนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตรการประดิษฐ์ แต่ต้องส่งแค่ ภาพที่แสดงถึงรายละเอียดของการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ขอรับความคุ้มครอง ดังนั้นภาพแสดงแบบ ผลิตภัณฑ์ จึงเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในคำขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ซึ่งผู้ขอจะต้องยื่นพร้อมกับ แบบพิมพ์คำขอทุกกรณี ภาพแสดงแบบผลิตภัณฑ์ต้องแสดงรูปร่าง ลวดลายหรือสีของผลิตภัณฑ์อันเป็น สารสำคัญทั้งหมดที่ประสงค์จะขอรับความคุ้มครอง โดยจะแสดงเป็นรูปเขียน (Drawing) หรือ ภาพถ่าย (Photographs) ก็ได้ โดยปกติภาพแสดงแบบผลิตภัณฑ์ต้องเป็นภาพขาวดำเว้นแต่เป็นการขอรับ ความคุ้มครองในสีของผลิตภัณฑ์ ในกรณีเช่นนี้ ภาพแสดงแบบผลิตภัณฑ์ต้องแสดงสีด้วย ข้อสำคัญคือ ต้อง แสดงถึงลักษณะที่ต้องการได้รับความคุ้มครองทั้งหมด เช่น ถ้าเป็นการขอรับความคุ้มครองสำหรับรูปร่าง ลักษณะ ต้องแสดงรูปด้านต่างๆ และทัศนียภาพ (Perspective View) ของผลิตภัณฑ์นั้นด้วย

นอกจากรายละเอียดของเอกสารประกอบอนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตรการประดิษฐ์ จะยุ่งยาก มากกว่าสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ สิ่งหนึ่งที่ทำให้สิทธิบัตรการประดิษฐ์มีเปอร์เซ็นต์ในการยื่นคำขอ ที่น้อยกว่าอนุสิทธิบัตรและสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ เงินไขที่พระราชบัญญัติสิทธิบัตรกำหนด ไว้

ดังนั้นสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์จึงมีเปอร์เซ็นต์การยื่นคำขอมากกว่าสิทธิบัตรการ ประดิษฐ์ถึง 3 เท่า

ตารางที่ 2 แสดงสถิติจำนวนคำขอทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้รับการจดทะเบียน/จดแจ้งข้อมูลในปีงบประมาณ 2549-2560

	สิทธิบัตรการประดิษฐ์	สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์	อนุสิทธิบัตร	ลิขสิทธิ์	พันธุ์พืชใหม่
ปีงบประมาณ	จำนวนคำขอที่ได้รับการจดทะเบียน	จำนวนคำขอที่ได้รับการจดทะเบียน	จำนวนคำขอที่ได้รับการจดทะเบียน	จำนวนคำขอที่ได้รับการแจ้งข้อมูล	จำนวนคำขอที่ได้รับการขึ้นทะเบียน
2549	2	0	19	24	0
2550	0	0	12	37	0
2551	0	0	21	18	0
2552	1	0	25	68	0
2553	0	0	25	84	0
2554	0	0	43	80	0
2555	0	1	23	326	0
2556	0	5	32	359	1
2557	0	43	31	124	14
2558	0	14	60	311	3
2559	0	64	85	326	0
2560	0	60	23	167	11
รวม (จำนวน)	3	187	399	1,924	29
เปอร์เซ็นต์	0.12	7.36	15.7	75.69	1.14

จากข้อมูลในตารางที่ 2 จะพบว่าการจดทะเบียนงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาจากมากไปหาน้อย คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ดังนี้

1. ลิขสิทธิ์ 75.69 เปอร์เซ็นต์
2. อนุสิทธิบัตร 15.7 เปอร์เซ็นต์
3. สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ 7.36 เปอร์เซ็นต์
4. สิทธิบัตรการประดิษฐ์ 0.12 เปอร์เซ็นต์
5. พันธุ์พืชใหม่ 1.14 เปอร์เซ็นต์

โดยสิทธิบัตรจะได้รับการจดทะเบียนข้อมูลมากที่สุด คิดเป็น 75.69 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากขั้นตอนจะไม่ยุ่งยาก ไม่มีการตรวจสอบความใหม่ เป็นเพียงการรับจดทะเบียนข้อมูลเท่านั้น โดยเมื่อยื่นคำขอจดทะเบียนไปที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา หากเอกสารถูกต้องเรียบร้อย ทางกรมทรัพย์สินทางปัญญาจะดำเนินการออกใบรับจดทะเบียนข้อมูลให้โดยใช้เวลาประมาณ 3-6 เดือน

ส่วนอนุสิทธิบัตรจะได้รับการจดทะเบียนเป็นลำดับที่สอง 15.7 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากขั้นตอนในการรับจดทะเบียนคำขออนุสิทธิบัตรนั้น ขั้นตอนการขอรับอนุสิทธิบัตร จะใช้ระยะเวลาสั้นกว่าสิทธิบัตรการประดิษฐ์มาก เนื่องจากใช้ระบบจดทะเบียนแทนการใช้ระบบที่ต้องมีการตรวจสอบก่อนการรับจดทะเบียน ดังนั้นนักวิจัยสามารถที่จะเลือกว่า จะยื่นขอความคุ้มครองสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่จะขอความคุ้มครองทั้งสองอย่างพร้อมกันไม่ได้

ส่วนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์จะเป็นลำดับถัดมา 7.36 เปอร์เซ็นต์ ปัจจุบันการจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์จะใช้เวลาเร็วกว่าเดิมมาก เนื่องจากกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้มีการจัดตั้งสำนักสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์แยกออกจากสำนักสิทธิบัตร เมื่อปี 2557 ซึ่งเมื่อแยกออกมา ก็มีการรับเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบเพิ่มขึ้น ทำให้การตรวจสอบและจดทะเบียนรวดเร็วขึ้น

สำหรับพันธุ์พืชใหม่ซึ่งต้องดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนที่กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นั้น จะเป็นลำดับที่สี่ 1.14 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งที่ผ่านมาทางมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ยื่นพันธุ์พืชใหม่ทั้งพริก ข้าวโพด มะเขือเทศ โดยพันธุ์พืชนั้นนอกจากจะมีการตรวจสอบคำขอแล้ว ทางกรมวิชาการเกษตรยังได้กำหนดให้มีการปลูกพืชเพื่อให้ทางเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบอีกด้วย โดยจะต้องปลูกพืช 2 ครั้ง โดยจะต้องเว้นระยะเวลาการปลูก เนื่องจากเงื่อนไขในการรับจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ที่มีการปรับปรุงสายพันธุ์ จะต้องมียุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้

1. มีความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์
2. มีความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์
3. มีลักษณะประจำพันธุ์อื่นอย่างเด่นชัด

และลำดับสุดท้ายคือ สิทธิบัตรการประดิษฐ์ 0.12 เปอร์เซ็นต์ ส่วนเหตุผลที่สิทธิบัตรการประดิษฐ์มีอัตราการได้รับจดทะเบียนน้อยที่สุด เนื่องจากสิทธิบัตรการประดิษฐ์ที่มีขั้นตอนยุ่งยาก และใช้เวลานานกว่า และยังต้องมีขั้นตอน การตรวจสอบความใหม่ นอกจากนั้นทางสำนักสิทธิบัตร กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานทำหน้าที่ในการรับจดทะเบียน มี

15. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16. ศิลปกรรมศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. ศิลปศาสตร์ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. ศึกษาศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19. เศรษฐศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20. สถาปัตยกรรมศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21. สังคมศาสตร์บูรณาการ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. สาธารณสุขศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวมทั้งหมด	4	3	12	10	14	12	14	4	6	11	4	10	104	100

เมื่อพิจารณาถึงสถิติการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตร (การประดิษฐ์) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีงบประมาณ 2549-2560 จำแนกเป็นรายคณะ จะพบว่า มีจำนวน 9 คณะที่ยื่นคำขอ โดยคณะที่ยื่นคำขอสูงสุดคือคณะวิศวกรรมศาสตร์ยื่น 33 คำขอ คิดเป็น 31.73 เปอร์เซ็นต์ รองมาอันดับที่สองคือคณะเภสัชศาสตร์ 25 คำขอ คิดเป็น 24.04 เปอร์เซ็นต์ ส่วนลำดับที่สามคือ คณะแพทยศาสตร์ 20 คำขอ คิดเป็น 19.23 เปอร์เซ็นต์

ตารางที่ 4 แสดงการยื่นคำขอรับการคุ้มครอง อนุสิทธิบัตร ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นใน
ปีงบประมาณ 2549-2560 จำแนกเป็นรายคณะ

คณะ	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	คิดเป็น %
1. เภสัชศาสตร์	2	10	1	9	8	7	6	12	11	12	8	7	93	19.96
2. เกษตรศาสตร์	11	3	15	13	2	7	2	5	7	8	3	10	86	18.45
3. วิศวกรรมศาสตร์	4	6	9	2	3	9	7	8	10	9	8	7	82	17.60
4. แพทยศาสตร์	3	1	4	2	5	4	6	2	19	7	11	10	74	15.88
5. วิทยาศาสตร์	4	1	2	1	0	3	4	2	5	12	5	2	41	8.80
6. พยาบาลศาสตร์	1	2	0	0	2	1	0	3	2	3	4	2	20	4.29

7. เทคโนโลยีการแพทย์	1	0	1	0	2	4	2	3	1	5	2	3	24	5.15
8. เทคโนโลยี	0	3	1	0	0	0	1	1	2	3	1	2	14	3.00
9. ทัศนแพทยศาสตร์	0	0	0	1	0	1	0	3	1	1	2	3	12	2.58
10. สัตวแพทยศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	4	0.86
11. สถาปัตยกรรมศาสตร์	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	0.86
12. สาธารณสุขศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0.21
13. ศึกษาศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0.21
14. นิติศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15. วิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิศวกรรมศาสตร์ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0.21
16. บริหารธุรกิจ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. บริหารธุรกิจและการบัญชี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19. เศรษฐศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20. ศิลปกรรมศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21. ศิลปศาสตร์ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. สังคมศาสตร์บูรณาการ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. กองอาคารและสถานที่	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	3	6	1.29
24. ศูนย์หัวใจสิริกิติ์	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0.64
รวมทั้งรวม	26	30	33	28	24	36	28	40	60	62	46	53	466	100

หมายเหตุ ลำดับที่ 23-24 ในตารางที่ 4 เป็นหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น แต่ไม่ได้มีสถานะเป็นคณะ แต่มีบุคลากรที่มีการยื่นคำขออนุสิทธิบัตร

จากข้อมูลในตารางที่ 4 ซึ่งแสดงให้เห็นสถิติยื่นการคำขอรับการคุ้มครองอนุสิทธิบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีงบประมาณ 2549-2560 จำแนกเป็นรายคณะ จะพบว่าคณะเภสัชศาสตร์มีสถิติในการยื่นคำขอมากที่สุด คิดเป็น 19.96 เปอร์เซ็นต์ รองมาคือ คณะเกษตรศาสตร์ 18.45 เปอร์เซ็นต์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ 17.60 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่คณะวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นคณะที่มีการยื่นจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์สูงที่สุดกลับ มีการยื่นจดอนุสิทธิบัตรเป็นลำดับที่สาม

จากข้อมูลการยื่นคำขออนุสิทธิบัตรนี้จะพบว่าคณะเภสัชศาสตร์ เป็นคณะที่ไม่มีกรให้รางวัลตอบแทนในการยื่นคำขอ แต่กลับเป็นคณะที่มีการยื่นคำขออนุสิทธิบัตรมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 โดยคณะเภสัชศาสตร์จะมีข้อได้เปรียบคณะอื่นๆ เนื่องจากลักษณะงานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการคิดค้นสูตร ยา สูตรเครื่องสำอาง ซึ่งงานเหล่านี้ถือเป็นการประดิษฐ์ ที่หากมีเงื่อนไขครบตามที่กฎหมายสิทธิบัตร กำหนดก็สามารถยื่นจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตรได้ แต่เนื่องจากผลงานส่วนใหญ่จะเป็นการปรับปรุงสูตรหรือต่อยอดงานเดิม แต่ไม่มีขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น จึงจะทำให้สามารถยื่นจดได้เพียงอนุสิทธิบัตร นอกจากนั้นเหตุผลอีกประการหนึ่งคือการจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์จะใช้ระยะเวลายาวนานมากในการที่จะได้การจดทะเบียน ดังนั้นนักวิจัยบางท่านจึงไม่ต้องการยื่นคำขอจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์ แต่ประสงค์จะยื่นจดอนุสิทธิบัตรแทน ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ก็ได้พยายามอธิบายและให้คำแนะนำเสมอ หากการประดิษฐ์ผ่านเงื่อนไขที่สามารถจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์ได้ ซึ่งบางครั้งนักวิจัยก็เปลี่ยนใจมายื่นคำขอเป็นสิทธิบัตรการประดิษฐ์ แต่ก็มีบางครั้งที่นักวิจัยยังคงยืนยันจะยื่นคำขอเป็นอนุสิทธิบัตรเช่นเดิม

ตารางที่ 5 แสดงการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ของ

มหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีงบประมาณ 2549-2560 จำแนกเป็นรายคณะ (โดยการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์มีการเริ่มยื่นในปีงบประมาณ 2551)

คณะ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	คิดเป็น %
1. สถาปัตยกรรมศาสตร์	3	3	14	12	39	43	57	37	56	49	313	80.67
2. ศิลปกรรมศาสตร์	3	0	5	0	0	17	0	0	0	0	25	6.44
3. วิทยาศาสตร์	0	0	0	16	0	0	0	0	0	0	16	4.12
4. วิศวกรรมศาสตร์	0	0	0	0	2	1	1	3	1	0	8	2.06
5. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	4	1.03

คณะ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	คิดเป็น %
6. แพทยศาสตร์	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	3	0.77
7. เทคโนโลยีการแพทย์	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	0.52
8. ศึกษาศาสตร์	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0.26
9. พยาบาลศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0.26
10. เกษตรศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. เทคโนโลยี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. เกษษศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13. เสาฐศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14. ทัณฑ์แพทยศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15. นิติศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16. บริหารธุรกิจ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. บริหารธุรกิจและการบัญชี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. วิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิศวกรรมศาสตร์ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19. ศิลปศาสตร์ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20. สังคมศาสตร์บูรณาการ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21. สัตวแพทยศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. สาธารณสุขศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. วิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการจัคการ	0	0	0	0	0	3	9	0	0	0	12	3.09
24. กองอาคารและสถานที่	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0.77
รวมทั้งหมด	6	3	21	30	45	64	68	40	58	53	388	100

หมายเหตุ * ลำดับที่ 23 ในตารางที่ 5 นี้เป็นผลงานที่มาจาก วิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการจัคการ และลำดับที่ 24 เป็นผลงานจากกองอาคารและสถานที่ ซึ่งหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น แต่ไม่ได้มีสถานะเป็นคณะ

จากข้อมูลในตารางที่ 5 นี้ เป็นสถิติในการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งเริ่มมีการยื่นคำขอครั้งแรกในปีงบประมาณ 2551 ซึ่งจะมีสถิติที่แตกต่างจากสถิติการยื่นจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์/ อนุสิทธิบัตร เพราะคณะที่ยื่นคำขอลิขสิทธิ์การออกแบบผลิตภัณฑ์มากที่สุดคือ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยสูงถึง 80.67 เปอร์เซนต์ รองลงมาคือคณะศิลปกรรมศาสตร์ 6.44 เปอร์เซนต์ ส่วนลำดับที่ 3 คือ คณะวิทยาศาสตร์ 4.12 เปอร์เซนต์

โดยผลงานของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่ยื่นส่วนมากจะเป็นผลงานที่สร้างสรรค์โดยนักศึกษาร่วมกับอาจารย์ ซึ่งคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มีการเปิดสอนสาขาอุตสาหกรรมการออกแบบ โดยได้มีการกำหนดรายวิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบทางอุตสาหกรรม ไว้ในหมวดวิชาเฉพาะ วิชาชีพพื้นฐาน ที่นักศึกษาจะต้องเรียนกันในชั้นปีการศึกษาที่ 3 ในรายวิชานี้ นักศึกษาจะได้เรียนวิชากฎหมายกับวิชาชีพการออกแบบอุตสาหกรรม ซึ่งเนื้อหาที่สำคัญในรายวิชานี้คือ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ เครื่องหมายการค้า ทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

เมื่อนักศึกษาอยู่ชั้นปีการศึกษาที่ 4 จะต้องทำ final project นอกจากจากนั้นจะต้องมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานต่อสาธารณชนอีกด้วย ดังนั้นอาจารย์ประจำสาขาและนักศึกษาจึงได้นำงานที่ได้คิดและสร้างสรรค์นี้มายื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ก่อนที่จะนำไปจัดแสดงนิทรรศการ และการยื่นคำขอสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ นี้จะมีการยื่นคำขอต่อเนื่องกันทุกปี จึงทำให้คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มีสถิติในการยื่นสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ สูงที่สุด

ส่วนคณะวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งมีสถิติการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตร (การประดิษฐ์) สูงสุดนั้น กลับมีการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพียงแค่ 2.11 เปอร์เซนต์ ส่วนคณะเภสัชศาสตร์ซึ่งมีสถิติในการยื่นคำขออนุสิทธิบัตรมากที่สุด กลับไม่มีการยื่นขอสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์เลย ซึ่งการที่คณะวิศวกรรมศาสตร์มีการยื่นคำขอลิขสิทธิ์การออกแบบผลิตภัณฑ์นี้ต่ำ และคณะเภสัชศาสตร์ไม่มีการยื่นขอสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์เลยนั้น เนื่องจากพื้นฐานส่วนใหญ่ของงานวิจัยคณะวิศวกรรมศาสตร์จะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกลไก เครื่องจักรกล ส่วนคณะเภสัชศาสตร์จะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับสูตรยา สูตรเครื่องสำอาง ซึ่งทั้ง 2 คณะจะเป็นผลงานวิจัยที่เน้นเกี่ยวกับชิ้นงานที่มีประโยชน์ใช้สอยมากกว่าที่จะเน้นด้านความสวยงามจากรูปทรง สี สัน หรือลวดลายภายนอกของผลิตภัณฑ์

คณะ	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	คิดเป็น %
21. สังคมศาสตร์บูรณาการ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. สัตวแพทยศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. โรงเรียนสาธิต มข.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	1	0	45	2.32
24. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น	0	0	0	0	0	0	0	0	5	4	0	1	10	0.52
25. สำนักหอสมุด	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	9	0.46
26. ศูนย์หัวใจสิริกิติ์	1	1	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	5	0.26
27. บัณฑิตวิทยาลัย	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	4	0.21
28. สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ*	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	4	0.21
29. วิทยาลัยบัณฑิตศึกษา MBA	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0.10
30. วิทยาลัยนานาชาติ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	0.10
31. สถาบันวิจัยและพัฒนา	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0.05
รวมทั้งหมด	37	29	32	57	91	148	324	324	134	439	142	180	1,937	100.00

หมายเหตุ ลำดับที่ 23-ลำดับที่ 31 ในตารางที่ 6 นี้เป็นผลงานของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ส่วนการยื่นคำขอจดทะเบียนลิขสิทธิ์นั้น ถึงแม้กฎหมายลิขสิทธิ์จะกำหนดไว้ว่าลิขสิทธิ์ไม่จำเป็นต้องยื่นเพื่อจดทะเบียนเหมือนกับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร โดยสิทธิในลิขสิทธิ์จะเกิดขึ้นโดยทันทีนับตั้งแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ผลงานโดยไม่ต้องจดทะเบียน แต่เนื่องจากการกำหนด KPI ของมหาวิทยาลัย ได้กำหนดไว้ว่าการนับ KPI ในผลงานลิขสิทธิ์นั้นจะนับให้ต่อเมื่อมีการยื่นคำขอจดทะเบียนลิขสิทธิ์ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นแต่ละคณะจึงได้มีการยื่นจดทะเบียนข้อมูลลิขสิทธิ์กัน โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการยื่นคำขอจดทะเบียนผลงานด้านลิขสิทธิ์เริ่มตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา โดยมีการยื่นจดทะเบียนลิขสิทธิ์รวมทั้งหมดจำนวนมากสูงถึง 1,937 ผลงาน โดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มีอัตราการจดทะเบียนลิขสิทธิ์สูงสุดคือ 33.92 เปอร์เซ็นต์ อันดับรองลงมาคือคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 16.47 เปอร์เซ็นต์ ส่วนลำดับที่ 3 คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ 12.96 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากทั้ง 3 คณะนี้ ผลงานที่สร้างสรรค์ส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในประเภทงานลิขสิทธิ์

เมื่อพิจารณาถึงสถิติการที่ได้รับการจดทะเบียนสิทธิบัตร (การประดิษฐ์) พบว่ามีเพียง 3 คณะฯ ละ 1 เรื่องเท่านั้นที่ได้รับการจดทะเบียน คือ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ทั้งที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการยื่นคำขอสิทธิบัตรการประดิษฐ์ถึง 104 คำขอ แต่ที่ได้รับการจดทะเบียนเพียง 3 คำขอ คิดเป็น 3.75 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนคำขอที่ยื่น

โดยได้ติดต่อสอบถามไปที่สำนักสิทธิบัตร กรมทรัพย์สินทางปัญญา ถึงปัญหาความล่าช้าในการรับจดทะเบียนสิทธิบัตรการประดิษฐ์ ในกรณีนี้สำนักสิทธิบัตรได้ชี้แจงให้ทราบว่าเนื่องจากประเทศไทยมีการยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิบัตรเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ในขณะที่ปัญหาด้านอัตราค่าล้างของผู้ตรวจสอบสิทธิบัตรของกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่มีจำกัด และไม่ได้รับการอนุมัติอัตราชำระราชการ/พนักงาน ทำให้มีการสะสมค้างของปริมาณงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงส่งผลทำให้การดำเนินการจดสิทธิบัตรเกิดความล่าช้า

ซึ่งทางกรมทรัพย์สินทางปัญญาก็ได้ตระหนักถึงปัญหาความล่าช้าในการรับจดทะเบียนสิทธิบัตรการประดิษฐ์ เนื่องจากมีปัญหาติดขัดที่บุคลากรมีไม่เพียงพอกับภาระงานที่เพิ่มขึ้น และไม่ได้รับการอนุมัติอัตราชำระราชการ/พนักงาน แต่ขณะนี้ทางกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้พยายามปรับปรุงแก้ไขเพื่อที่จะให้การตรวจสอบและรับจดทะเบียนสิทธิบัตรการประดิษฐ์ให้มีความรวดเร็วขึ้น ซึ่งประเด็นปัญหานี้ทาง

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนคำขอสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ของมข.ที่ได้รับการจดทะเบียน จำนวน
เป็นรายคณะ

คณะ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	คิดเป็น %
1. สถาปัตยกรรมศาสตร์	0	0	0	0	1	4	23	8	51	54	141	75.40
2. วิทยาศาสตร์	0	0	0	0	0	0	14	0	0	0	14	7.49
3. ศิลปกรรมศาสตร์	0	0	0	0	0	1	3	1	6	0	11	5.88
4. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	4	2.14
5. วิศวกรรมศาสตร์	0	0	0	0	0	0	1	0	2	4	7	3.74
6. วิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ	0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	6	3.21
7. แพทยศาสตร์	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	1.07

คณะ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	คิดเป็น %
8. เทคนิคการแพทย์	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0.53
9. ศึกษาศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0.53
รวมทั้งหมด	0	0	0	0	1	5	43	14	64	60	187	100.00

หมายเหตุ ลำดับที่ 6 ในตารางที่ 9 นี้เป็นผลงานของวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ส่วนสถิติการที่ได้รับการจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ พบว่ามีเพียง 9 คณะที่ได้รับการจดทะเบียน คือ โดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ได้รับการจดทะเบียนสูงสุด 75.40 เปอร์เซ็นต์ ตามด้วยคณะวิทยาศาสตร์ 7.49 เป็นลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 คือคณะศิลปกรรมศาสตร์ 5.88 เปอร์เซ็นต์ โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการยื่นคำขอสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ถึง 388 คำขอ แต่ที่ได้รับการจดทะเบียนมี 187 คำขอ คิดเป็น 19.03 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถือเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่าสิทธิบัตรการประดิษฐ์ ที่ได้รับการจดทะเบียนเพียง 3.75 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากขั้นตอนการรับจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา มีขั้นตอนที่น้อยและระยะเวลาการดำเนินการที่สั้นกว่าการจดทะเบียนสิทธิบัตรการประดิษฐ์

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนคำขออนุสิทธิบัตรของของมข. ที่ได้รับการจดทะเบียน จำแนกเป็นรายคณะ

คณะ	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	คิดเป็น %
1. เกษตรศาสตร์	15	6	11	3	6	13	3	7	3	10	10	1	88	22.06
2. เกษตรศาสตร์	2	3	2	6	2	6	4	9	8	13	15	5	75	18.80
3. วิศวกรรมศาสตร์	0	2	2	5	7	8	9	4	5	13	10	6	71	17.79
4. แพทยศาสตร์	1	0	1	1	4	7	3	5	4	11	19	3	59	14.79
5. วิทยาศาสตร์	1	0	4	3	3	0	2	1	4	4	11	2	35	8.77
6. พยาบาลศาสตร์	0	0	0	3	0	2	1	0	2	3	3	3	17	4.26
7. เทคนิคการแพทย์	0	1	0	0	1	3	1	3	2	1	9	0	21	5.26
8. เทคโนโลยี	0	0	0	3	0	0	0	2	1	1	4	1	12	3.01

คณะ	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	คิดเป็น %
9. ทันตแพทยศาสตร์	0	0	0	0	1	1	0	0	2	2	2	1	9	2.26
10. กองอาคารและสถานที่	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0	0	0	4	1.00
11. สัตวแพทยศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	0.50
12. ศูนย์หัวใจสิริกิติ์	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	0.50
13. วิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิศวกรรมศาสตร์ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0.50
14. สถาปัตยกรรมศาสตร์	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0.25
15. สาธารณสุขศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0.25
รวม	19	12	21	25	25	43	23	32	31	60	85	23	399	100.00

หมายเหตุ ลำดับที่ 10 และ 12 ในตารางที่ 10 นี้เป็นผลงานของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

จากข้อมูลในตารางที่ 10 ซึ่งแสดงให้เห็นสถิติจำนวนคำขออนุสิทธิบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้รับการจดทะเบียน จำแนกเป็นรายคณะ จะพบว่าคณะเกษตรศาสตร์มีสถิติที่ได้รับการจดทะเบียนอนุสิทธิบัตรมากที่สุด คิดเป็น 22.06 เปอร์เซ็นต์ รองมาคือคณะเกษตรศาสตร์ 18.8 เปอร์เซ็นต์ เป็นลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 คือวิศวกรรมศาสตร์ 17.79 เปอร์เซ็นต์

โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการยื่นคำขออนุสิทธิบัตร 466 คำขอ แต่ที่ได้รับการจดทะเบียนมี 399 คำขอ คิดเป็น 78.17 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถือเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่าสิทธิบัตรการประดิษฐ์ที่ได้รับการจดทะเบียนเพียง 3.75 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากขั้นตอนการรับจดทะเบียนอนุสิทธิบัตรของกรมทรัพย์สินทางปัญญามีขั้นตอนที่น้อยและระยะเวลาที่สั้นกว่าการจดทะเบียนสิทธิบัตรการประดิษฐ์

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนที่ได้รับการหนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลสิทธิของ มข. จำแนกเป็นรายคณะ

คณะ	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	คิดเป็น %
1. สถาปัตยกรรมศาสตร์	0	0	0	0	37	19	221	50	50	144	105	31	657	33.92
2. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	6	9	25	25	9	50	2	4	3	172	5	9	319	16.47
3. ศิลปกรรมศาสตร์	0	0	0	0	1	12	42	186	0	0	10	0	251	12.96
4. พยาบาลศาสตร์	8	5	1	3	7	25	10	16	34	20	3	61	193	9.96

คณะ	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	คิดเป็น %
5. แพทยศาสตร์	0	1	1	6	10	10	19	2	7	14	2	13	85	4.39
6. สาธารณสุขศาสตร์	2	0	2	12	13	4	4	0	11	4	0	5	57	2.94
7. วิทยาศาสตร์	7	10	0	4	2	0	1	2	1	14	0	15	56	2.89
8. วิศวกรรมศาสตร์	0	0	0	1	0	13	4	12	0	6	3	16	55	2.84
9. เทคโนโลยี	1	0	0	0	2	0	1	28	0	0	7	5	44	2.27
10. เทคนิคการแพทย์	4	1	1	1	1	3	3	5	8	1	0	4	32	1.65
11. เกษตรศาสตร์	4	1	0	0	3	3	2	4	2	3	4	1	27	1.39
12. สึกงศาสตร์	0	0	0	0	0	8	3	11	1	0	2	0	25	1.29
13. บริหารธุรกิจและการบัญชี	0	0	0	1	0	0	8	0	7	5	0	1	22	1.14
14. เกษตรศาสตร์	0	1	1	2	2	1	2	0	2	3	4	4	18	0.92
15. ทันตแพทยศาสตร์	2	0	0	1	3	0	0	1	0	0	0	4	11	0.57
16. วิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิศวกรรมศาสตร์ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	3	0.15
17. นิติศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. บริหารธุรกิจ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19. ศิลปศาสตร์ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20. เศรษฐศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21. สังคมศาสตร์บูรณาการ (วิทยาเขตหนองคาย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. สัตวแพทยศาสตร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. โรงเรียนสาธิต มข.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	1	0	45	2.32
24. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น	0	0	0	0	0	0	0	0	5	4	0	1	10	0.52
25. สำนักหอสมุด	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	9	0.46

คณะ	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	คิดเป็น %
26. ศูนย์หัวใจสิริกิติ์	1	1	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	5	0.26
27. บัณฑิตวิทยาลัย	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	4	0.21
28. สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ*	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	4	0.21
29. วิทยาลัยบัณฑิตศึกษา MBA	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0.10
30. วิทยาลัยนานาชาติ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	0.10
31. สถาบันวิจัยและพัฒนา	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0.05
รวมทั้งหมด	37	29	32	57	91	148	324	324	134	439	142	180	1,937	100.00

หมายเหตุ ลำดับที่ 23-ลำดับที่ 31 ในตารางที่ 11 นี้เป็นผลงานของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข้อมูลตามตารางที่ 11 เป็นข้อมูลจำนวนที่ทางกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ออกหนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ ของ มข. จำแนกเป็นรายคณะ โดยจะมีจำนวนเดียวกันกับตารางที่ 6 ที่แสดงจำนวนผลงานที่ยื่นคำขอจดแจ้งลิขสิทธิ์ เนื่องจากการออกหนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ ของกรมทรัพย์สินทางปัญญามีได้เป็นการรับรองสิทธิ การแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ไม่ใช่การจดทะเบียน เนื่องจากลิขสิทธิ์เกิดขึ้นทันทีตั้งแต่ที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ผลงานขึ้นโดยไม่ต้องจดทะเบียน แต่การจดทะเบียนต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา (DIP) นั้นเพื่อแสดงว่าตนเองเป็นเจ้าของในงานลิขสิทธิ์ที่ได้แจ้งไว้ โดยผู้แจ้งต้องรับรองตนเองว่าเป็นเจ้าของผลงานที่นำมาแจ้ง ดังนั้นหากจัดเตรียมเอกสารการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ครบถ้วนและถูกต้อง ทางกรมทรัพย์สินทางปัญญาก็จะออกหนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ให้ โดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ได้รับหนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์สูงสุดคือ 33.92 เปอร์เซ็นต์ อันดับรองลงมาคือคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 16.47 เปอร์เซ็นต์ ส่วนลำดับที่ 3 คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ 12.96 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากทั้ง 3 คณะนี้ ผลงานที่สร้างสรรค์ส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในประเภทงานลิขสิทธิ์

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนคำขอพินัยกรรมใหม่ที่ได้รับการจดทะเบียนในปี 2549- 2560

คณะ	2556	2557	2558	2559	2560	รวม
เกษตรศาสตร์	1	14	3	0	11	29

ส่วนการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ซึ่งมีเพียงคณะเดียวที่ยื่นคำขอคือคณะเกษตรศาสตร์ โดยยื่นจำนวนทั้งหมด 46 คำขอ แต่ที่ได้รับการจดทะเบียน 18 คำขอ คิดเป็น 39.13 เปอร์เซ็นต์

จากข้อมูลตารางที่ 1-7 เป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงสถิติการยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549-2560 จำแนกเป็นสิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ลิขสิทธิ์ และพันธุ์พืชใหม่ ซึ่งพบว่ามียุทธศาสตร์ที่ยื่นขอรับความคุ้มครองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากทุกปี นอกจากนี้ยังมีข้อมูลที่แสดงถึงการที่ได้รับการจดทะเบียนตาม ตารางที่ 8 – ตารางที่ 10 ส่วนการจดทะเบียนข้อมูลลิขสิทธิ์จะแสดงตามตารางที่ 11 โดยคำขอพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับการจดทะเบียนจะแสดงตามตารางที่ 12

โดยทางมหาวิทยาลัยได้มีการจัดอบรมด้านทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่อาจารย์ ข้าราชการ นักศึกษา เป็นระยะ ส่วนการกระตุ้นด้วยการให้เงินรางวัลนั้น ทางมหาวิทยาลัยก็ไม่ได้มีการประกาศการให้เงินรางวัลผลงานที่รับการจดแจ้งลิขสิทธิ์/จดทะเบียนสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรแต่อย่างใด แต่มีบางคณะที่ต้องการกระตุ้นให้มีการสร้างผลงานเพื่อนำไปผู้การยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา ก็ได้มีประกาศคณะกรรมการให้เงินรางวัลผลงานที่รับการจดแจ้งลิขสิทธิ์/จดทะเบียนสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร เพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรในคณะมีการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำมาผู้การยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด 6 คณะ ตามข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงการให้เงินรางวัลผลงานที่รับการจดแจ้งลิขสิทธิ์/จดทะเบียนสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรจำแนกเป็นรายละเอียด

คณะ	จำนวนเงินรางวัลที่จ่าย (บาท)				
	ลิขสิทธิ์	อนุสิทธิบัตร	สิทธิบัตรการประดิษฐ์	สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์	พันธุ์พืชใหม่
1. เกษตรศาสตร์	10,000	10,000	20,000	10,000	10,000
2. วิทยาศาสตร์	3,000	30,000	100,000	30,000	-
3. วิศวกรรมศาสตร์	5,000	30,000	30,000	5,000	-
4. มนุษยศาสตร์	30,000	35,000	35,000	35,000	-
5. ทันตแพทยศาสตร์	-	5,000	10,000	-	-
6. เทคโนโลยี	10,000	5,000	20,000	5,000	-

จากข้อมูลในตารางที่ 13 จะพบว่า มีเพียง 6 คณะที่มีประกาศการให้เงินรางวัลตอบแทนผลงานที่รับการจดแจ้งลิขสิทธิ์/จดทะเบียนสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร

จากข้อมูลที่แสดงตามตารางที่ 1- 12 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับสถิติการยื่นคำขอ จะพบข้อมูลที่น่าสนใจ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะที่ไม่ได้มีการประกาศการให้เงินรางวัลผลงานที่รับการจดแจ้งลิขสิทธิ์/จดทะเบียนสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรแต่อย่างใด มีสถิติที่ยื่นคำขอเป็นอันดับต้นๆ ดังนี้

1. สถิติการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตร (การประดิษฐ์) คณะที่ยื่นจดสูงสุดคือคณะวิศวกรรมศาสตร์ 31.73 เปอร์เซนต์ รองมาอันดับที่สองคือคณะเกษตรศาสตร์ 24.04 เปอร์เซนต์ ส่วนลำดับที่สามคือ คณะแพทยศาสตร์ 19.23 เปอร์เซนต์
2. สถิติยื่นคำขอรับการคุ้มครองอนุสิทธิบัตร จะพบว่าคณะเกษตรศาสตร์ มีสถิติในการยื่นคำขอมากที่สุด คิดเป็น 19.96 เปอร์เซนต์ รองมาคือ คณะเกษตรศาสตร์ 18.45 เปอร์เซนต์ ในขณะที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งเป็นคณะที่มีการยื่นจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์สูงที่สุดกลับ มีการยื่นจดอนุสิทธิบัตรเป็นลำดับที่สามคือ 17.60 เปอร์เซนต์
3. สถิติการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะที่ยื่นจดมากที่สุดคือ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สูงถึง 80.67 เปอร์เซนต์ รองลงมาคือคณะศิลปกรรมศาสตร์ 6.44 เปอร์เซนต์ ส่วนลำดับที่สามคือ คณะวิทยาศาสตร์ 4.12 เปอร์เซนต์ ส่วนคณะวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งมีสถิติการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตร (การประดิษฐ์) สูงสุดนั้น กลับมีการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพียงแค่ 2.06 เปอร์เซนต์
4. สถิติการยื่นคำขอจดแจ้งผลงานด้านลิขสิทธิ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มีอัตราการจดแจ้งสูงสุดคือ 33.92 เปอร์เซนต์ อันดับรองลงมาคือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 16.47 เปอร์เซนต์ ส่วนลำดับที่สาม คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ 12.96 เปอร์เซนต์

จะพบว่าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มีผลงานการยื่นคำขอเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทางคณะมีการเปิดสอนสาขาอุตสาหกรรม การออกแบบ โดยได้มีการกำหนดรายวิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบทางอุตสาหกรรม ในรายวิชานี้ นักศึกษาจะได้เรียนวิชากฎหมายกับวิชาชีพการออกแบบอุตสาหกรรม ซึ่งเนื้อหาที่สำคัญในรายวิชานี้ คือ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ เครื่องหมายการค้า ทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ

เบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ดังนั้นอาจารย์ประจำสาขาและนักศึกษาจึงได้นำงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่นี้มาขึ้นคำขอต่อเนืองกันทุกปี แต่คณะอื่นๆ จะมีการเรียนการสอนด้านทรัพย์สินทางปัญญาอยู่บ้าง แต่ค่อนข้างจะน้อย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

จากการที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีการจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2549 โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับของฝ่ายวิจัย โดยสำนักงานนี้มีหน้าที่หลักในการนำงานวิจัยที่สร้างสรรค์ขึ้นมาสู่กลไกการคุ้มครองด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม จนกระทั่งถึงขั้นการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ผ่านกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง เพื่อให้เกิดการนำองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัยเป็นพื้นฐานไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม สถิติการยื่นขอรับความคุ้มครองด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากทุกปี

โดยสรุปสถิติการยื่นคำขอรับการด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โดยจัดอันดับที่ 1-3 และแยกตามประเภทงาน ข้อมูลสามารถสรุปได้ตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงตารางการจัดอันดับการยื่นคำขอแยกตามประเภทงาน

ประเภทงาน	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
สิทธิบัตร(การประดิษฐ์)	คณะวิศวกรรมศาสตร์ (31.73 %)	คณะเภสัชศาสตร์ (24.04 %)	คณะแพทยศาสตร์ (19.23 %)
อนุสิทธิบัตร	คณะเภสัชศาสตร์ (19.96 %)	คณะเกษตรศาสตร์ (18.45 %)	คณะวิศวกรรมศาสตร์ (17.60 %)
สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (80.67 %)	คณะศิลปกรรมศาสตร์ (6.44 %)	คณะวิทยาศาสตร์ (4.12%)
ลิขสิทธิ์	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (33.92 %)	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (16.47 %)	คณะศิลปกรรมศาสตร์ (12.96%)
พันธุ์พืชใหม่	คณะเกษตรศาสตร์ (100 %)	-	-

สถิติการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตร (การประดิษฐ์) คณะที่ยื่นจดสูงสุดคือคณะวิศวกรรมศาสตร์ 31.73 เปอร์เซ็นต์ รองมาอันดับที่สองคือคณะเภสัชศาสตร์ 24.04 เปอร์เซ็นต์ ส่วนลำดับที่สามคือ คณะแพทยศาสตร์ 19.23 เปอร์เซ็นต์

จากตารางที่ 14 ซึ่งสรุปการจัดอันดับการยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิบัตรด้านทรัพย์สินทางปัญญา พบว่าในงานประเภทสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ และลิขสิทธิ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ยื่นคำขอเป็นลำดับที่ 1 และคณะศิลปกรรมศาสตร์ ยื่นคำขอเป็นลำดับที่ 2 ซึ่งทั้ง 2 คณะเป็นคณะที่ไม่ได้มีการประกาศการให้เงินรางวัลผลงานที่รับการจดแจ้งลิขสิทธิ์/จดทะเบียนสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรแต่อย่างไร มีสถิติที่ยื่นคำขอเป็นอันดับต้นๆ

นอกจากนั้นคณะเภสัชศาสตร์ก็เป็นอีกคณะที่ไม่ได้มีการประกาศการให้เงินรางวัลเช่นกัน ก็ยื่นคำขอเป็นลำดับที่ 1 ประเภทอนุสิทธิบัตร อันดับที่ 2 ประเภทสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โดยผลงานส่วนใหญ่จะมาจากศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพจากสมุนไพร เนื่องจากฝ่ายวิจัยได้กำหนดงานทรัพย์สินทางปัญญาเป็น หนึ่งในตัวชี้วัดที่ใช้ประเมินศูนย์วิจัย ทำให้ทางศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพจากสมุนไพร พัฒนาสูตรยา เครื่องสำอาง เพื่อนำมายื่นคำขอสิทธิบัตรการประดิษฐ์ และ อนุสิทธิบัตร

การที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีการยื่นคำขอเป็นลำดับที่ 1 ในงานประเภทสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ และลิขสิทธิ์ นั้น เนื่องจากผลงานของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่ยื่นส่วนมากจะเป็นผลงานที่สร้างสรรค์โดยนักศึกษาร่วมกับอาจารย์ ซึ่งคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มีการเปิดสอนสาขาอุตสาหกรรมการออกแบบ โดยได้มีการกำหนดรายวิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบทางอุตสาหกรรมไว้ในหมวดวิชาเฉพาะ วิชาชีพพื้นฐาน ที่นักศึกษาจะต้องเรียนกันในชั้นปีที่ 3 ในรายวิชานี้ นักศึกษาจะได้เรียนวิชากฎหมายกับวิชาชีพการออกแบบอุตสาหกรรม ซึ่งเนื้อหาที่สำคัญในรายวิชานี้ คือ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ เครื่องหมายการค้า ทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ เมื่อนักศึกษาอยู่ชั้นปี 4 จะต้องทำ final project ดังนั้นอาจารย์ประจำสาขาและนักศึกษาจึงได้นำงานที่ได้คิดและสร้างสรรค์นี้มายื่นคำขอรับการคุ้มครองงานทรัพย์สินทางปัญญา และการยื่นคำขอนี้จะมีการยื่นคำขอต่อเนื่องกันทุกปี